

EL POBLE CATALA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
EST. 16 - TELEFON 2298

ANY XIII NÚM. 4200

BARCELONA, DILLUNS 16 D'OCTUBRE DE 1916

UN NÚM. 5 CÉNTIMS

IMPRENTA ESTEREOTIPIA
EST. 16, TELEFON 2298

Els fets de Girona, al Congrés

En Marcell Domingo al Congrés ha sigut el qui per fi ha plantejat la qüestió dels successos ocorreguts a Girona entre paisans i militars.

Un diputat republicà que no pertencia a la Lliga, ni representava cap interès determinat entre els qui d'aprop o de lluny haguessin pogut tenir alguna participació o sofrir alguna conseqüència dels fets esmentats, ha sigut el primer que ha començat al Govern a donar explicacions sobre la conducta que els mateixos li imposaven i la que ha seguit en la realitat.

Això en rigor no té res de particular, perquè la transcendència i la significació d'aquells fets, en un ordre polític, es contraria a un conflicte entre l'element civil i el militar, i havia d'ésser un representant de l'ideal democràtic el qui aixequés la veu davant els poders en defensa dels furs i de la supremacia del primer d'aquells dos elements.

Aquesta és la tonalitat del discurs del digne diputat per Tortosa i aquesta és la positiva importància que ha adquirit dintre de la política i de la posició del Govern, encara que en la Cambra, pels quatre professionals que l'escoltaven des dels escons, passessin les seves paraules amb aquella indiferència, que és a la vegada tan significativa i tan lamentable.

Ja sabem, per altra part, que la idea dominant en la resposta donada pel ministre de la Governació, serà la mateixa que guiarà la conducta del Govern com ja l'ha guiada, fins en el compliment dels deures que té assenyalats en aquest assumpte.

S'haurà donat per acabada la protesta d'En Marcell Domingo amb el petit debat que ha promogut, i les coses seguiran com han quedat fins ara i deixant una vegada més pendent de resolució el problema que viu en l'entronca dels fets de Girona naturalment.

Però lo que sí ha tingut desseguida una efectivitat política, fa-

cilment advertida per la opinió, és l'actitut que els regionalistes han adoptat en el Congrés apropiat d'aquest assumpte.

Malgrat el veritable caràcter dels fets de referència, els regionalistes se'ls prengueren des del primer moment com a una plataforma electoral que'ls permetia explotar el sentit catalanista a benefici de la candidatura d'En Masó i Valentí.

Des de que tingueren lloc fins al dia de les eleccions i en tota la campanya d'aquestes, el diari regionalista aparegué amb titulars i entrellats, i articles i informacions que feien pensar en els temps de la més estrident actualitat catalanista i deixaven previndre un sensacional discurs d'En Cambó de tons antimilitaristes.

Mes vingueren les eleccions i això no els va servir de res per al triomf que esperaven, allavors fou de veure com els regionalistes s'encaraven furiosament amb el Govern, però no per lo dels militars sinó senzillament per lo dels eleccions.

De lo dels militars no n'han parlat fins que s'hi han vist obligats pel discurs d'En Marcell Domingo, i algú suposava que sense aquestes contingències el silenci hauria sigut indefinit.

Aquesta suposició potser venia de que ja se sab que els regionalistes estan molt enfecats en el profund estudi de les reformes militars i de les condicions tècniques que ha de tenir l'exèrcit espanyol, però potser venia també de l'experiència de que als regionalistes lo únic que'ls ha preocupat sempre han sigut els triomfs electorals.

En aquest cas, el problema que es plantejava pel catalanisme amb els fets de Girona, era més important que'l resultat de les eleccions, però en la pràctica fa l'efecte de que els no mes hi trobaven aquesta importància en quant podia ésser motiu de comptar amb un diputat més.

I termina la primera sèrie d'estadístiques, amb una brillant relació de la situació de l'obrer en les poblacions de més de 10.000 habitants (que són 18 a Catalunya) donant dades de les indústries predominants, dels salaris usualment pagats, del nombre d'hores de treball, dels preus dels queviures, de les cooperatives, sindicats, caixes d'estalvi i de les condicions més usuals que reuneixen les habitacions populars i els preus dels lloguers. Es aquesta la nota més interessant i que cal remarcar, per ésser una de les relacions necessàries per a ben conèixer la vida social catalana. Esperem, emperò, que aquestes estadístiques, en sumaris successius, no's quedaran limitades a poblacions de més de deu mil habitants.

La segona tanda d'estadístiques va consagrada a detallar els serveis prestats pels albergs nocturns municipals, pels montepius, per la lluita antituberculosa del Patronat de Catalunya; els resultats que per la classe agrícola de nostra terra han dat els pòsits; la relació de les impositions i reintegres verificats en les Caixes d'Estalvi de Catalunya i una demostració de l'actualitat de les 308 cooperatives de consum registrades a Catalunya qui han efectuat vendes per valor de 14.574.040 pessetes. El nombre major de cooperades per cada 100 habitants el dona Girona amb el 3,28; segueix Tarragona amb el 4,21; Barcelona amb el 4,11 i Lleida amb el 0,06.

I clou l'Anuari amb les principals efemerides socials de l'any 1914 a Catalunya, en assaïments, conferències, congressos, etc., i una nota bibliogràfica de les obres i altres publicacions rebudes en el Museu Social.

Es amb gran amor i gaudiment espiritual que rebem aquesta publicació que fa força honor a Catalunya, així com a aquells qui intervingueren en la seva confecció.

Hem d'exclamar-nos, emperò, pel seu retràs en l'aparició, i de la relativitat d'algunes dades, de les seves dades. Les quals coses esperem que seran esmenades en els Anuaris successius.

PHILOS-LOGOS

Crònica judicial

Dugues notes

ELS JURATS

En el curs de 1913 a 1914 els jurats de París absolgueren una sèrie d'assassinats que tots els diaris de la capital francesa tingueren que ocupar-se'n, no perquè fos desmoralitzador aital absolució, sinó perquè apart es castigaven el robos d'una manera inapropiada.

El jurat barceloní com el parisenc; doleix d'una intel·ligència forta, i és que la majoria d'ells, petits burgesos i homes de la carrera judicial, tenen que estar els uns bé amb el veïnat, els altres amb l'avocat defensor; tenen que asi bé en un deure l'absolució.

Però per altra part els jurats que absolven molts cassos de matonisme, d'homes que tant sols esporen tea una víctima per fer-se els amos del barri, vantant-se de la seva fetxoria i fent callar, amb el canallisme, a tot aquell que critica la seva obra... Són tant humans n'psters jurats!

I jo no soc partidari de les grans condemnes, però si de la correcció del fet.

El fet de que el processat sigui llaire, a n'el jurat, ja no li passa per alt; al veïnat tampoc; el podrien ésser les llurs víctimes i això els hi dolria en el cor; cal que aqueixos homes siguin condemnats; no cal veure les circumstancies que en ell hi puguin córrer, com poden ésser manca de treball, gana, malalts i altres cassos, ja diuen els senyors Jurats que existeix una assistència municipal. Oh! gran magnanimitat dels senyors Jurats!

Sols el cas en que l'opinió pública, en molts cassos equivocada, s'emociona, sembla que prengui interès amb l'afet.

Senyors Jurats: Més voluntat i més imparcialitat, car vostre deure no és el deixarvos dominar pels rumors del carrer, pels quals ens acabarien fent creure amb un dels diaris parisencs, que parlen dels afers que ells, els jurats, absolven amb tanta senzillesa, que sols eren uns «fantoques» per dir «no» als assessins, i «sí» en els cassos de robo, encara que el lladre s'hi hagués vist obligat, com hi ha cassos.

LA POLICIA

Per la mateixa època, i també a París, passaren cassos en que la policia no'n va sortir amb les mans gaire netes.

Aquí a Barcelona, no sé lo que hi haurà de cert sobre lo que d'ella es diu, car sempre s'ha amagat de fer una investigació pública de lo que

diuen els processats; però no hi ha dubte que quelcom de veritat hi haurà en les seves declaracions.

Són molts els processats, segons ells diuen, que per por a que la policia els hi pegui es declaren autors de fets; i amb tot i això no es salven d'uns quants cops de puny; altres que al negar el fet són apallissats barbarament, donant-se el cas de que per salvar-se dels dits cops algun processat ha saltat balcones d'un primer pis; quan un processat diu al jutge que li han pegat, es fa venir al mitge qu'il reconeix, dient aquest tot seguit que tal afirmació és falsa.

Concretament. No fa gaire temps un amic meu va fer detenir a la via pública una noia que l'havia insultat; no sabent perquè se la detenien de moment la noia s'oposà a que fos detinguda; però al final seguí, lo que no valgué perquè el p'licia digués que en arribant a la delegació «que se ajustarien los dos las cuentas»; així fou, segons m'explicà l'amic indignat contra ell mateix.

Lo que hi ha de veridic en aqueixes declaracions dels processats és difícil de saber; però crec que fóra conveniènt abans arribar a un extrem com a policia de París, p'ue's cuidés, a qui li toqui, de cercar lo que de veritat pugui haver en això; car, encara que lladres, són homes, senyors!

D. DOMINGO

Una rèplica

S'ens interessa l'inserció del següent acord pres en sessió celebrada abans d'ahir pel Claustre de Professors de la Facultat de Filosofia i Lletres:

«La Facultat se entera de que en el número 1, Año IV, de los «Arxius de l'Institut de Ciències» publicació oficial del «Institut d'Estudis Catalans» i el treball titulat «Prolegomena Laurentina», se dice, refiriéndose a los Apuntes que dicha Facultad conserva del Ilustre Doctor Llorens: «pero aquests apuntes, diposats a la Biblioteca de la Facultat de Filosofia i Lletres de Barcelona sofreixen fa anys i anys una mena de sagrestament ineficaciable».

«La Facultat, condonant-se de que se sienta afirmació tan gratuita en una publicació de la índole de los «Arxius», se cree en el deber de hacer público que dichos Apuntes han sido estudiados por Catedráticos de la Facultad, y que la sección de Filosofía tiene a su cargo la publicación de los mismos, a cuyo efecto se hicieron gestiones con algún editor; se celebraron entrevistas con el malogrado obispo de Vich el Dr. Torres y Bages; se han recogido varios cuadernos en que se contienen apuntes parecidos a los que, traducidos al catalán, han empezado a insertarse en los «Arxius», y, en fin, se han hecho cuantos trabajos preliminares se han creído necesarios al efecto».

Ademés en l'acta de sessió de la Facultat, de 9 de maig de 1912, existeix el següent acord:

«Acto seguido el Dr. Rubió hizo uso de la palabra, rogando se dieran toda clase de facilidades para que los apuntes del Dr. Llorens pudiesen ser consultados. El señor Decano dijo (y los señores presentes asintieron), que en ello no veía ningún inconveniente».

L'anterior acord desvirtua completament l'altra afirmació que es llegeix en els «Arxius», no de publicar-los, però ja solament de veure'ls ha estat refusada als estudiosos de Catalunya tota autorització.

REPORTATGES ARTÍSTICS

Avui, dilluns, a les sis de la tarda tindrà lloc l'inauguració de l'exposició de pintures de l'artista francès Emmanuel Centore en les galeries Laietanes.

Per l'Orfeó Català amb motiu de ses bodes de plata

El diumenge 8 tingué lloc a l'estatge de l'Orfeó Gracienc, la reunió de delegats de les entitats, que, en nombre d'unes cinquanta, s'han adherit al projectat homenatge al mestre Millet, a la que hi van córrer nombrosos representants, inclòs dels orfeons de fora de Barcelona.

Es presentaren diverses proposicions encaminades al major enaltiment del mestre Millet i la seva obra, regnant molt entusiasme i evidenciant tothom el desig vehement de que lo que es realitzí sigui ben digne del mestre.

Fou nomenada una ponència que, recollint les proposicions exposades a l'Assemblea de delegats, organitzí tot quant convingu per l'èxit de l'homenatge.

Composen dita ponència els senyors Joan Llongueras de Terrassa, Joaquim Pecamins de Manresa, Tomàs Foma de La Bisbal, Joan Ribas de l'Orfeó Canigó, mossen Antoni Batlle de l'Associació Gregoriana, J. Gibert i Camins de l'Orfeó Barcelonès i Joan Balcells de l'Orfeó Gracienc.

El president de dita reunió, que ho va ésser el de l'entitat iniciadora del projecte, senyor Sengenís, va dirigir paraules elogioses i d'agraïment pels representants que varen concorrer a l'acte.

LITERARIES

Jocs Florals al «Casal Català» de Buenos Aires

Mantenint la bona costum fa vuit anys iniciada en aquelles reberes del Plata, el «Casal Català», Centre de Cultura de Buenos Aires, convidà als conreadors de la llengua catalana per a celebrar la festa dels Jocs Florals amb tota esplendidesa i en honor del verb de la patria nostra.

Aquesta festa d'enguany, la celebrà el Casal, el dia 3 de Desembre, repartint-se els premis baix l'ordre del cartell-convocatoria.

Se concediran, ademés dels tres premis ordinaris, sis objectes d'art valiosíssims ofrena d'altres tantes entitats patriòtiques i culturals.

Els premis ordinaris s'adjudicaran exclusivament a poetes residents a Sud Amèrica.

Els autor de fóra de la capital, venen obligats a nomenar un delegat que'ls representi en el cas d'ésser premiats i no pugué assistir. El nom del delegat deurà enviar-se en un plec clòs, apart del que contingui el nom de l'autor.

El Jurat Calificador està facultat per a concedir accèssits o mencions honorífiques, als treballs que se'n fassin mereixedors.

Tots els treballs han d'ésser escrits en lletra ben clara i ben llegible i remesos abans del 20 de novembre propiament a les 7 p. m., a la secretaria del Casal Català, San Juan, 782, acompanyats d'un plec clòs que contingui el nom de l'autor i visible el nom i lema de la composició.

El dia 4 del mes pròxim, surt de Barcelona el darrer correu, apropiat per a enviar-hi treballs.

Per a més detalls, dirigir-se a l'escriptor senyor Faust Casals i Bové, Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de l'Indústria, Secretaria.

«Hores plàcides»

Pulcrament editat, s'ha posat a la venda el volum de poesies retolat «Hores Plàcides», original d'En Lluís Matis i Carré.

Es tracta d'un bon aplec de composicions d'anys ha publicades en revistes i periòdics i que ara posa novament a la consideració del públic.

Es troba en totes les llibreries al preu de tres pessetes.

L'Orfeó de Graus a Barcelona

El concert de dissabte

Dissabte al vespre va tenir lloc al Palau de la música Catalana l'anunciat concert de l'Orfeó de Graus, amb un ple a vessar i havent obtingut, la notable entitat coral aragonesa un èxit sorollosíssim.

L'Orfeó fou rebut amb grans aplaudiments i obtingué entusiastes ovacions al final de les escullides pessetes que interpretà amb encert extraordinari, sobretot per part de la secció de senyoretes que dongué prova d'una gran afinació.

Les orfeonistes senyoretes Sazatornill i López cantaren algunes còpies i tonadilles amb especial encert.

En un intermèdi el nostre Millet amb els senyors Pujol i Pons feren ofrena a l'entitat aragonesa en nom de l'Orfeó Català d'una llacada per a la senyora d'aquell.

Després la nostra primera entitat coral interpretà tres composicions catalanes i això dongué motiu a noves manifestacions d'entusiasme que culminaren al cantar-se «Els Segadors», escoltats de peu dret per tota la concòrrència, entre la qual hi havia una nombrosa representació de la colònia aragonesa.

Homenatge a Clavé

Els aragonesos que formen l'Orfeó de Graus no han volgut abandonar Barcelona, sense retre abans un homenatge al gran músic-poeta Josep A. Clavé, fundador de les societats corals catalanes.

Amb aquest objecte es reuniren ahir matí al Centre Aragonès tots els orfeonistes que formen la simpàtica entitat coral aragonesa, i quasi tots els orfeons i societats corals de Barcelona amb llurs respectius estandarts i senyeres.

A les deu sortí la comitiva, la qual era molt nombrosa, de la casa dels aragonesos, anant precedida per una parella de la guarda municipal montada, de gran gila.

Acompanyaven a's manifestants el oficial de la guarda urbana senyor Merino i una comissió de l'Atracció de Forasters.

Pel carrer de Pelayo i Rambla de Catalunya es dirigiren a l'encreïment d'aquest últim carrer amb el de Valencia, on s'aixeca el monument a Clavé.

Una vegada allí el president de l'Or-

feó de Graus, senyor Castellón, pronuncià un breu discurs, oferint en nom de l'entitat que presideix una corona de flors naturals al fundador dels chors catalans.

El senyor Ronra en nom dels últims agrai l'obsequi en breuissimes paraules, acabant com l'orador que'l precedí amb visques entusiastes a Aragó, a Catalunya i a Espanya, els quals eren contestats amb atronadors aplaudiments.

La corona que l'Orfeó de Graus deposità al peu del monument a Clavé, era de flors naturals, amb una preciosa llacada de gro-seda en la qual s'hi llegia: «Reconerdo del Orfeón de Graus a Clavé».

Acabat l'acte, es dirigiren al Palau de Belles Arts, passant pel Passeig de Gràcia i Ronda de Sant Pere.

Allí depositaren els estandarts i ensajaren el conjunt de la composició «Patria Nova».

El festival de Belles Arts

Al Palau de Belles Arts es celebrà el concert de confraternitat organitzat per a despedida de l'Orfeó.

La festa, com era d'esperar, resultà un èxit en tota l'extensió de la paraula.

La Bandi Municipal amb l'acert de sempre executà una simfonia sobre motius populars catalans i altres escollides composicions les quals foren totes elles molt aplaudides.

També prengué part en la festa i sapigué captar-se, per l'acertada tasca que realitzà, molts i merescuts aplaudiments l'Esbart Barceloní de Dançaires, el qual executà alguns balls populars.

L'Orfeó de Graus donà una nova i gallarda mostra del seu valer irreprovable les composicions següents:

«Himno a Costa», «L'abadia» i «Jota de Retan». Els aplaudiments al final de cada número foren delirants.

A la segona part del programa les senyoretes Pepeta Sazatornill i Conxita López deleitaren al públic interpretant magistralment algunes «Tonadillas» i els chors de Clavé interpretaren, molt bé per cert, la «Jota» titulada «Viva Aragón». Foren molt aplaudits.

A l'última part del programa s'executaren varis números de conjunt els quals foren ovacionadíssims.

El públic qui omplí el local quedà complaust a més no pugué de la festa.

JOVENTUT NACIONALISTA REPUBLICANA

Es convoca per a demà, dimarts, a la reunió reglamentaria del Concili Directiu d'aquesta Joventut, als individus que'l componen.

Lloc, el social, Tallers, 45.

Hora, les 10 en punt del vespre. Es recomana l'assistència a l'enssemple que la pu'tualitat.—Ciutat, 16 d'octubre de 1916.—P. A. del C. D. El Secretari. Gumersind Bondia.

La Política

A la memoria d'En Ferrer

Durant tot el dia d'ahir acudiren nombroses comissions de centres obrers, escoles racionalistes i dels partits d'esquerra, a depositar flors, rams i coronas en el lloc del Cementiri nou, on fou enterrat En Francisco Ferrer Guardia.

El divendres passat, dia en que es complia el setè aniversari de la seva mort, també es vegé molt concorregut el lloc on guen els restes del fundador de l'Escola Moderna, però l'èsser dia feiner el divendres passat, feu que fos ajornat per a ahir l'homenatge que l'anualment li dediquen els elements auençats.

Anants i vivents

Procedents de Madrid arribaren ahir matí, en l'express, els diputats a Cortes senyors Rodés, Matheu i Portela.

Ahir sortí cap a Madrid el senador senyor Vallés i Pujals.

El treball

EL MITING D'AHIR

En compliment de lo acordat per la «Unión General de Trabajadores» i la «Confederación Nacional del Trabajo», es celebraren ahir en diferents poblacions d'Espanya, mitings per a demanar al Govern l'abandonament de les subvencions i l'admissió per als comendats per delictes polítics socials.

El miting de Barcelona es celebrà a les deu del matí en el «Globo cautivo», amb l'assistència de més de 4.000 obrers.

Ocupà la presidència el propagandista Salvador Seguí (Noy de Sucre).

Com a delegat del governador civil hi assistí l'inspector de la brigada d'antiquari i socialisme senyor Salazar.

Parlà en primer terme l'orador Josep Pujals en representació de les societats de paletes, el qual, després d'haver-se extés en llargues consideracions respecte a les causes de l'encarcerament de

Museu Social

El seu «Anuari d'Estadística Social de Catalunya», volum III, any 1914

L'actual progrés social de Catalunya té la seva cristallització en institucions d'educació civil i social, com és el nostre Museu Social, el qual, nou anys després de sa fundació, ve de donar a l'estampa, ja el tercer en sa classe, a l'Anuari d'Estadística Social de Catalunya, corresponent a l'any 1914.

El contingut d'aquest Anuari, donada l'admirable intensitat present de l'actual renaixement nacional de Catalunya, és força complexe, puix que el constitueix un recull estadístic, força cabal, seccionat amb cura mestra i sumament interessant, de totes aquelles manifestacions que constitueixen la vida social del nostre poble.

L'extensió superficial, la població, la nupcialitat, la natalitat i la mortalitat s'enduen cinc capítols de dades importants. L'emigració hi és tractada com cal, oferint-nos la dada de que els emigrants embarcats al port de Barcelona durant el 1914 donen un total de 8.451 (5.337 homes i 2.814 dones). Barcelona dona el 12,23 per 100 de l'emigració de l'Estat espanyol, en tal any. Els principals punts de destinació són Argentina i Cuba. La població que li donat major tan per 100 respecte la de l'Estat, amb un 0,24. La total espanyola alcança 0,333.

Segueixen estadístiques sobre els accidents del treball. Catalunya dona un total d'accidents del treball de 4.200 (3.944 homes i 256 dones). El 37,17 per 100 d'accidents han tingut lloc entre 9 i 12; entre 12 i 18 el 36,69; de 6 a 9 matí el 22,69 i el 3,40 en altres hores.

Han sofert accidents: menors de 14 anys 146; de 14 a 18 anys 543; de 18 a 40 anys 2.413 homes més 1.143 dones igual 3.556; de 40 anys en amunt 1925 i 10 d'edat desconeguda.

Les indústries que han produït major nombre d'accidents són: transport el 32,214 per 100; metal·lúrgia 17,023; construcció 13,057 i textils 11,142.

Després d'una àmplia estadística sobre subsistències que dona un «index numbers» de 99,8, segueix la qüestió de la manca de treball cristallitzada en les borses barcelonines. Aquest servei no és complet. I no és complet, no per manca del Museu Social, sinó perquè les organitzacions sindicals de Catalunya de nosostres obrers, totes elles filles del pur sentiment de resistència, o del patronisme neutralitzador, no coneixen encara els mètodes d'organització moderna, ni tenen sos membres consciència del que, pels problemes del treball, serveixen les estadístiques per població i indústria o ram dels obrers en vaga forçosa.

Un dels treballs més interessants de l'Anuari, malgrat oferir-nos les dades purament oficials, és l'estadística completa de les vagues de tot Catalunya. Ella ens mostra l'esforç que realitza el proletariat català en la constant lluita per la consecució de sos mirallaments peculiars.

El total de vagues ascendeix a 73, les quals han afectat a 24.734 vaguistes, qui han perdut en jornals durant la lluita 2.215.809 pessetes, per a guanyar-ne 27 que ateciven a 7.143 vaguistes; guanyar-ne amb transacció 13 que afectaven a 3.751 i perdre'n 33 que afectaven a 13.835.

Les indústries que han produït vagues de més importància són les textils, fusta, ceràmica i transport.

A una relació dels canvis en les condicions del treball, comparada amb els anys 1912 i 1913, hi segueix els índex socials de la prosperitat econòmica i un estudi relatiu a les repercussions econòmico-social de la guerra qui no ha deixada pas indemne l'economia de Catalunya, especialment la proletària. Se demostra el pànic causat per l'esclat d'aquest gran trasbals amb indicar que a les Caixes d'Estalvi per cada 100 pessetes imposades se en retiraren 728.

GRANS MAGATZEMS
EL SIGLO**ACTUALMENT**

Venda amb importants rebaixes

de

CATIFES, TAPICERIES

Cortinatges, Portiers, Tapetes

Estors, Visillos, Colxes, Mantles, Edredons,
Llensols, Mobles, Làmpares,
Figures, Maceles,

Ocasions excepcionals

Catifes CREX de gran resultat

substitueixen amb ventatja a les de coco

Importació exclusiva de Nova York

per a aquestos Magatzems

Fotografies animades

Galeria fotogràfica (tercer pis)

Informació Telegràfica i TelefònicaServei especial d'EL POBLE CATALA
ESPANYA

(De 9 matí a 12 nit)

En RomanonesSAN SEBASTIAN, 15
El comte de Romanones ens ha dit que el document important que en un període de Madrid diu que ell envia al senyor Dato en el Congrés l'altre dia, no era més que un volant felicitant-lo pel dia del seu sant.

Alegri el president: Res greu hi ha de política internacional. Les contencions que he tingut amb alguns polítics ha sigut per a tractar d'assumptes parlamentaris; res d'ordre internacional.

Es despedí de la família del senyor Barroso, que marxà a Madrid en el tren ràpid.

Passa el comte per la població i presència el desfilé de la manifestació a favor de l'abaratament de les subsistències.

Demà per la tarda retornarà a Madrid.

El projecte de beneficis de la guerraMADRID, 15
Segons les nostres notícies, encara no ha començat a funcionar la comissió tècnica nomenada pel ministre de Hisenda, per a examinar les modificacions del projecte de beneficis extraordinaris de la guerra.

L'impressió és que, per ara, no es discutirà.

Els reformistesMADRID, 15
Ha sortit cap a València don Melquíades Álvarez, acompanyat d'alguns diputats i atencistes.**Les classes passives**MADRID, 15
Amb l'objecte de canviar impressions sobre el projecte de classes passives en lo que afecta als drets dels diputats i senadors que han estat funcionaris de l'Estat s'ha celebrat aquesta tarda una reunió al Congrés.

S'ha acordat gestionar amb el ministre una solució d'armonia que respecti el principi que informa el projecte deixi salvats els drets adquirits pels interessats.

Reparació de templesMADRID, 15
En una de les seccions del Congrés s'han reunit els diputats aragonesos i navarresos, convocats per l'arquebisbe de Tarragona i han acordat demanar quantitat suficient per a reparació de temples.**La comissió de pressupostos**MADRID, 15
Aquesta tarda s'ha reunit la comissió de pressupostos del Senat per a examinar el projecte pendent de discussió.**Els carrils secundaris**MADRID, 15
Probablement en la pròxima sessió es reunirà la discussió del projecte de ferrocarrils secundaris i estratègics en el Senat.

Referent a aquest assumpte el senyor Sanchez de Toca ha dit que tornarien a reunir-se de nou els caps de minories amb el ministre de Foment per a deixar ultimada la fórmula d'avençament.

Preguntat si es faria pública avui, ha contestat: —Pot ésser; sols hi ha inconvenient que la sessió es perllongui massa i aleshores sigui necessari suspendre-la per a continuar-la el dijous.

El successos de CeniceroMADRID, 15
Breument se veurà davant el Consell de Guerra i Marina el procés relatiu a's successos de Cenicero, on hi hagué col·lisió entre els vagues i la guàrdia civil resultant mort un guàrdia i varis paisans i militars.

Compareixeran 22 pàgesos processats.

Sembla que'l fiscal demana pena de mort per a tres processats.

Incautació de vaixells?MADRID, 15
Un periòdic del matí acull i dona com a segur el rumor de que en la sessió que celebrarà demà la Junta de Transports s'acordarà l'incautació per part del Govern de la flota mercant espanyola.**Una protesta**MADRID, 15
Els periòdics publiquen una carta de l'escriptor Antón de l'Olmet protestant del trasllat de que ha sigut objecte el seu parent, el marquès de Dos Fuentes, a qui s'ha designat per a secretari de la Legació d'Espanya a Xile.

Diu que'l seu tío marquès de Dos Fuentes està sotmès a un règim curatiu i que'l pot perjudicar greument un canvi brusca de clima.

Atribueix el trasllat a un article que publicà «El Parlamentari» comentant la designació del marquès de Villarrutia per al càrrec d'ambaixador d'Espanya davant el Quirinal.

L'abaratament de les subsistènciesVALENCIA, 15
En el cine del carrer de Sogueros, s'ha celebrat el miting organitzat per l'Unió General de Treballadors i la Confederació General del Treball per a demanar l'abaratament de les subsistències.

Tots els discursos foren violentissims, especialment els pronunciats per Ferrán Miranda i pel catedràtic senyor Ovejero, de Madrid.

Regnà ordre complet.

Discurs de Melquíades ÁlvarezVALENCIA, 15
A l'hora reglamentaria arribà a Silla

el tren que condueix al senyor Melquíades Álvarez, l'alcalde i nombrosos públics. L'alcalde saludà al senyor Álvarez, qui se dirigí a casa del metge don Pere Campos, on se verificà la recepció, que estigué molt concorreguda.

A les onze del matí començà el miting en un magatzem de taronges de cabuda per a 7.000 persones.

Començaren els discursos amb un del senyor Gil i Morte, elogiant la política del senyor Álvarez.

A continuació parlà el senyor Álvarez, comença dient que és un home de fe en la república i que en esperit era ultra-radical, però que si la Corona es doblegava davant la voluntat del poble l'atacaria perfectament.

Respecte a la neutralitat, digué que els ciutadans no poden ésser neutrals, però l'Estat sí, perquè es tracta d'una personalitat abstracta.

Espanya no pot sortir de la neutralitat en cap sentit, en primer terme perquè li faltarien elements i després per egoisme.

Negà el senyor Álvarez que els espanyols siguin germanòfils, considerant ademés que Espanya, no pot al·lir-se amb les potències centrals, perquè, sense fer un bé a aquestes, se trobaria amb l'enemistat de les veïnes.

Ademés la situació dels aliats és diferent a la d'Espanya. Italia tenia països irredents, les nacions petites volien fixar llur personalitat. Rumania desitjava la Bukovina, promesa per Rússia. Espanya no té res d'això: no té països irredents ni aspiracions expansives.

A l'acabar el discurs, el senyor Álvarez fou felicitadíssim.

Poc després, el senyor Álvarez sortí cap a Albalat, d'on sortirà per a Algèria, a fi de marxar en el tren.

De Governació. Lo de NoyaMADRID, 15
El senyor Ruiz Jiménez al rebre als periodistes ens ha dit lo següent:

He telegrafiat al president comunicant-li que no ocorreix novetat.

A Madrid, Barcelona i València on s'han celebrat mitings obrers, no s'ha demanat permís per a celebrar manifestacions.

Les notícies que tinc fins ara són de que no s'ha alterat l'ordre en cap lloc. En Linares se celebrà un miting i els organitzadors desistiren de la manifestació que tenien projectada.

El ministre ens ha mostrat un telegrama del governador de la Coruña, en el qual s'acordeix lo passat a Puerto de Son, amb motiu dels nous arbitris.

En l'esmentat telegrama diu el governador de la Coruña:

Se reuniren tots els veïns i a una senyal convinguda de bocina quan aparegué la benemèrita, s'acordà agredir-la. Així succeí, ocorreguent els successos del dia 12.

Reunint amb persones significades el governador per a tractar de normalitzar la situació, ho conseguí i s'ha obert un nou període de cobrament.

Ha ordenat el governador que's retiri la major part de les forces.

Diu el governador que en Noya conferència amb el jutge i que l'opinió està unànim en que la guàrdia civil no pot evitar les desgracies, confirmant-ho la declaració d'un ferit quina mort sembla segura.

Hi hagué dos morts i 16 ferits, d'ells dos greus.

El ministre ens ha dit que ha telegrafiat al governador per a que fassi una amplia informació a fi de depurar bé els fets.

Els mitings obrersMADRID, 15
Aquesta tarda a la Casa del Poble se ha celebrat el miting organitzat per la Unió General de Treballadors, la Confederació Nacional del Treball i el partit socialista obrer.

El saló estava atestat de públic. Presidí el company Miquel Llacer, qui explicà l'objecte del miting, el qual era protestar de la falta de treball i de l'encariment de les subsistències.

Parlaren, entre altres, Antoni Lozano, en nom de la Confederació Nacional del Treball; Lluci Martínez, per la Casa del Poble; i Daniel Anguiano, en representació del partit socialista.

Tots els oradors es felicitaren de la reconciliació entre la Confederació Nacional del Treball i la Unió General de Treballadors i demanaren que se reanés la crisi del treball i es procuri l'abaratament de les subsistències.

A provincies s'han celebrat mitings anàlegs amb complet ordre.

A la memòria d'En AlarcónMADRID, 15
A l'Escorial s'ha efectuat avui la cerimònia de descobrir una làpida a la memòria d'En Alarcón, col·locada a la casa número 9 del carrer de Reguedinos, que des d'avui porta el nom del famós escriptor.

Assistiren a l'acte l'Ajuntament de l'Escorial, el P. Jesuïta don Miquel Alarcón, fill de l'escriptor, el senyor Maura i molt públic.

A la tarda es celebrà una sessió literària també en son honor, que fou presidida pel senyor Maura.

Es llegiren trops d'obres d'En Alarcón i es pronunciaren discursos.

El senyor JimenoMADRID, 15
El ministre d'Estat don Amali Jimeno, ha passat el dia d'avui a Avila.**La Guerra Europea**

Telegrames del nostre servei especial, enviats pels corresponents particulars d'EL POBLE CATALA

Servei radiogràfic de la Companyia Nacional de Telegrafia sense fils.

D'Espanya**L'emigració a França**MADRID, 15
Al ministeri d'Estat han facilitat la següent nota oficial:

Fa pocs dies va publicar la premsa una nota facilitada al ministeri de la Governació exposant els perills que corren els obrers espanyols que marxen a França en busca de treball sense procurar-se el passaport visat pels consuls francesos que exigeixen les atortades de la ueina Republicana.

Convé cridar novament l'atenció dels obrers que pensen emigrar a França sobre aquesta important qüestió perquè constantment arriben al ministeri d'Estat comunicacions dels consuls espanyols a França donant compte de reclamacions i protestes que davant d'ells es produeixen per molts obrers que emigren proveïts senzillament d'una targeta verda amb la qual no se'ls tolera el pas per la frontera, prohibint-se'ls després viatjar per l'interior de França obligant-los a treballar en establiments situats en poblacions frontereres.

Ha d'advertir-se doncs, que per a viatjar per l'interior de França és indispensable anar proveït d'un passaport expedid pel governador civil corresponent, i visat per un consul francès i així mateix han de saber els interessats que els governs civils tenen instruccions per a no expedir cap passaport sinó es presenta previament un contracte de treball a favor de l'obrer, en que es garanteix la obligació del contractista de satisfer-li les despeses de alimentació i transport al punt de procedència dipositant previament la quantitat necessària per a això.

De l'estranger**Comunicats oficials****DE FRANÇA I BELGICA**PARIS (Torre Eiffel) 14, 11 nit
Al S. del Somme, els francesos pronunciaren dos atacs obtingut un brillant èxit.

A l'E. de Belloy-en-Santerre, nostres tropes ocuparen la primera línia alemanya, en un front d'uns 2 kilòmetres.

En el segon atac, ocuparem la vila de Genormont i succeirà, a 1.200 metres al N. d'Abblancourt.

Fins ara tèm 800 presoners, entre ells 17 oficials.

COMUNICAT OFICIAL FRANCES DE LES TRES DE LA TARDA

PARIS, 15

Al Somme, l'enemic intentà abir molts contra-atacs a les posicions de que ens havíem apoderat en el transcurs de la jornada.

Alguns han sigut dispersats per nostra artilleria abans de que poguessin alçar nostres línies.

Altres foren igualment detinguts nostra infanteria.

Hem mantingut totes nostres guarnicions.

La nit ha transcorregut relativament tranquil·la en el restant del front.

Aviació: Malgrat de les boires veritablement baixes, de la tempesta i del vent continu, nostres avions ha col·laborat eficaçment als combats d'air al S. del Somme.

Un de nostres aparells regresà alcançat per més de 200 bales.

Al N. del Somme nostres pilots ametrallaren des de prop a l'enemic en les trinxeres, fent vols molt baixos.

En el transcurs del recent bombardeig a les fàbriques de Monniert i Royedau, l'ajudant Luctery, de l'esquadra americana, tirà a terra a un avió enemic i és el quint que destrueix.

DE RUSSIAPETROGRAD, 15
En alguns punts hem efectuat reconeixements, hem pres algunes trinxeres i hem rebutjat contra-atacs.**DE ITALIA**ROMA, 15
Qem rebutjat un atac contra Busa-Alta.
A la zona de Goritzia hem ampliat cap al N. la ocupació del turó de Sober.
Al Carso hem reforçat les nos

tres posicions i hem fet un centenar de presoners.

COMUNICAT OFICIAL AN GLES

LONDRES, 15

«Res a senyalar al front del sud de l'Ancre, fora del bombeig enemic intermitent.

La nit passada hem executat amb èxit dos cops de mà a les trinxeres alemanyes del NE. de Ipres i SO. de Hulluch».

Comunicat oficial rumà

BUCAREST, 15

Hem ocupat el poble de Polnasarata.

A Pedreal hem rebutjat atacs. A Giuvalea ens hem vist obligats a retirarnos cap a Rucar.

Hem pres per assalt els turons de Sigleulmia i Minelulmio, infligint grans pèrdues a l'enemic.

El total de presoners que hem fet des del començament de la guerra és de 103 oficials i 14.911 soldats.

Els aliats i Grecia

ATENES, 15

Els aliats han establert el control de la policia grega.

Oficials francesos seran agregats a la Prefectura de Policia i a la secció de policia del ministeri de l'interior per a exercir la dita fiscalització.

Disposició portuguesa

LISBOA, 15

S'ha promulgat un decret disposant que des del 11 de novembre i mentre duri l'estat de guerra, no es faci cap pagament de cupons o de títols amortitzables sense la previa declaració, firmada pel portador dels títols o cupons, assegurant que no els ha adquirit amb posterioritat al 9 de març ni pertanyen actualment a alemanys o súbdits de països aliats d'Alemanya.

Submarins en Nord-amèrica

PARIS, 15

Naticies de Nova York rebudes a Londres diuen que's nota la presència de submarins al N. de Savannah i del cap de Virginia.

Dos torpillers nord-americans han sortit per a protegir la neutralitat dels Estats Units.

Notes Italianes

COLTANO (ITALIA), 15

La nota oficial publicada ahir tarda diu, que amb la tercera jornada de la batalla del Carso, la línia italiana ha avançat victoriosament en tot el front en una extensió de onze kilòmetres.

Aquestes noves posicions estan en contacte amb la segona línia de defensa dels austríacs. Després que les tropes italianes en l'ofensiva del mes d'agost s'apoderaren del formidable camp atrinxerat de forma triangular constituït pel sector del Carso al O. de Pallone, l'enemic fou llençat sobre les línies de defensa ja preparades d'avant mà cap al E. d'aquestes darreres. Com ja es sapigué, la primera línia de Vippacco se reunia amb les defenses austríques al E. de Goritzia i baixava en direcció general cap al sud-oest, passant a un quilòmetre aproximadament a l'oest de Doquiza i després a l'oest d'Ottachia-Sella on arribava a tocar les cases de Novavilla per a tornar a pujar per les pendents occidentals a les altures de la cota 208 pel nord i sur i la cota 144 fins els pantanos de Lisert.

Vaixells enfonsats

PARIS, 15

En Londres diuen que'l vaixell rus «Mercator» i el vapor rus-rumà «Bistriz», foren tirats a fons.

Visita diplomàtica

ATENES, 15

Els ministres d'Anglaterra, Rússia, Espanya i Itàlia, visitaren el dia 13 al nou ministre de Negocis Estrangers, Zalakostas.

Els cafes Son els mtes d'el armistit-Bonauoés, 3

Darrera hora**D'Espanya****«La Epoca»**MADRID, 15
Comentant el discurs que ha pronunciat don Melquíades Álvarez en Sueca, diu «La Epoca» que el discurs no afegeix res nou en ordre a política interior, però que es digne d'atenció en lo que respecta a la política exterior d'Espanya.

Se fixa el període en que l'orador ha afirmat que la neutralitat es del Estat.

«La Epoca» no veu la necessitat de fundamentar l'abstenció d'Espanya en la falta de medis i afegix que si no tenim aspiracions per a lograr, com ha dit don Melquíades Álvarez, haguéssim seguit insensat entrar en el conflicte, encara que haguéssim posat més poder.

«Diario Universal»MADRID, 15
Califica de fantasies quant s'ha dit recte a les conferències que ha celebrat el comte de Romanones amb els quefes de minoria i respecte al viatge del president a San Sebastián.

Després de varis dies—diu era natural que el quefe del Govern canviara impressions amb els representants de les minories, i respecte al viatge, no era lo més atinat per a amagar les conversacions diplomàtiques anar a celebrar-les a San Sebastián.

Monument a la Pardo Bazán

CORUNYA, 15

S'ha efectuat l'acte d'inaugurar el monument erigit a l'ilustre escriptora comtesa de Pardo Bazán.

S'organitzà una processó cívica que recorregué varis carrers fins arribar al jardins de Mendez Nuñez, on s'ha aixecat el monument.

La senyoreta Quiroga i Pardo Bazán escorregué la tela que cubria el monument i quedà aquest a la vista del públic.

Se pronunciaren discursos.

Les mines d'Almadén

CIUDAD REAL, 15

En Almadén l'opinió està alarmada pel projecte de llei referent a l'arrendament de les mines.

En previsió de que ocorreixen alteracions de l'ordre públic s'han concentrat allí deu parelles de la guàrdia civil.

Enterrament de la duquesa de Nohejas

BURGOS, 15

En el tren correu, arribà procedent de Villapadierna el cadavre de la duquesa de Nohejas.

Desde l'estació i precedit del clero de totes les parroquies, fou traslladat el cadavre a la Catedral, on rebé sepultura en la capella de la Presentació.

Més de la guerra**De l'estranger****La censura a Alemanya**

BERLIN, 15

Comuniquen de Suïça, que'l motiu d'èsser retirat de la venda el número del 29 de setembre de la «Zukunft» fou degut a dos articles firmats per Catarina Drodwitz que constituïa un violent atac contra els quefes militars alemanys, els quals provocaren la guerra.

Mme. Broditz pinta la desolació que regna en tot Alemanya fent responsable a les altes autoritats del do de tantes viudes i de la desgracia dels mutilats, que abunden en els carrers.

La firmanta dels dos articles serà acusada d'intent d'agitació.

Infundis germanòfils

El Govern provisional ha publicat una nota segons la qual alguns periòdics d'Atenes anunciaren que el Govern provisional no fou reconegut per la Entente.

Fem saber que aquest govern, no havent encara anunciat sa constitució a les potències no té que demanar-los cap agrahiment.

COMUNICAT OFICIAL FRANCES

DE LES ONZE D'ANIT

PARIS (Torre Eiffel) 15, 11 nit
Tant la nostra artilleria com els nostres avions demostraren bastanta activitat, en el front del Somme. Al sector entre Rancourt i Belloy, fèrem 1.100 presoners, entre ells 14 oficials.

Al restant del front, no ocorregueren contencions dignes d'especial menció.

SALONICA. — Alguna activitat de artilleria en tot el front. Nostres tropes rebutjaren a l'enemic cap a la vora esquerra del Cerna.

Un esquadro francès ha destruït la via fèrria.

BODEGUES i DESPATX: Marquès del Duero, números 206 i 208
Telèfon número 6,177. - BARCELONA